

ПРОГРАМА ПО ПСИХОЛОГИЯ

За специалности от:

– Педагогическия факултет:

Специална педагогика, Социална педагогика, Педагогика, Психология, Социални дейности, Начална училищна педагогика с чужд език, Предучилищна педагогика с чужд език, Предучилищна и начална училищна педагогика; Начална училищна педагогика.

– други факултети:

Философия; Социология и науки за човека, Социология на правото, икономиката и иновациите.

Форма и продължителност: писмена, 4 часа.

- 1. Сетивното познание. Възприятие:** същност и особености; активност на възприятието; видове възприятия. Възприятие и дейност.
- 2. Памет:** същност и процеси на паметта. Видове памет, развитие на паметта.
- 3. Мислене и интелект.** Същност и особености на мисленето; видове мислене; форми и операции на мисленето. Интелектът на човека и коефициентът на интелигентност; особености на творческите личности.
- 4. Самопознанието и самооценката на човека.** Елементи на самопознанието: самовъзприятие, самопредставяне, Аз-образ. Самооценката: равнища и развитие.
- 5. Саморегулация и самоусъвършенстване.** Аз-ефективност: самоконтролът върху поведението и рефлексията. Пътища за самоусъвършенстване на човека.
- 6. Мотивация:** същност на мотивите и видове мотиви. Мотивация и поведение; видове потребности и тяхната йерархия.
- 7. Личност:** същност; индивид и личност. Индивидуални особености на човека и личностни черти; характеристики на самоактуализиращите се личности.
- 8. Стрес и душевно здраве.** Причини за стреса и неговото избягване. Нарушенията на душевното здраве.
- 9. Психологическите зависимости.** Механизми и стадии на пристрастяването. Видове зависимости.
- 10. Емоциите:** същност; видове емоционални процеси: афекти, настроения, чувства. Базисните емоции: радост, гняв, страх, учудване, отвращение, срам.
- 11. Човешката агресивност:** същност и причини; видове агресивни прояви. Предотвратяване и ограничаване на агресията.
- 12. Общуването с другите:** същност, характеристики и форми на общуването. Общуване и себепознание. Барieri в общуването.
- 13. Социално познание.** Нагласите и представите за другите. Социални стереотипи.
- 14. Любов и приятелство.** Привличане, харесване, влюбване. Интимна близост, полова идентичност и сексуални отношения.
- 15. Алтруизъм и емпатия.** Причини и прояви на алтруистично поведение. Емпатия и взаимопомощ.
- 16. Групата на връстниците.** Същност на малките групи и механизми на груповото влияние. Междупличностни отношения в групата; конформизъм.
- 17. Психологическият портрет на връстника.** Обща характеристика на юношеството. Чертите на юношата.
- 18. Светът на възрастните.** Психичната зрелост и нейните признаци. Семейството и възпитанието в него.
- 19. Психологията и практиката.** Ползата от психологията и областите на практическата психология; методите на психологията.

Препоръчителна литература

1. **Василев, В., Р. Стаматов.** Психология за 9. клас. Задължителна подготовка. С.: Анубис, 2001.
2. **Герганов, Е., М. Дилова, И. Велинова.** Психология за 9. клас. С.: Просвета, 2002.
3. **Стоицова, Т.** Психология за 10. клас. С.: Просвета, 2001.
4. **Герчева-Несторова, Г., М. Джуров, Р. Димитрова.** Психология и логика. 9. клас. Задължителна подготовка. С.: Педагог 6, 2001.

Допълнителна литература

1. **Джалдети, А., В. Василев, Р. Стаматов.** Психология. Учебник за СОУ. С.: Просвета, 1992.
2. **Сиймън, Дж., Д. Кенрик.** Психология. С.: НБУ, 2002.
3. **Десев, Л.** Речник по психология. С.: Булгарика, 1999.
4. **Енциклопедия по психология.** Под ред. на Р. Корсини. С.: НИ, 1998.

Примерен вариант за кандидатстудентския изпит по психология

Изпитът по психология включва две задължителни части: тест от 20 въпроса с избор на верните отговори и есе на психологическа тематика (избира се по желание една от двете изтеглени теми) в обем до 3 страници. В теста верните отговори се отбелязват чрез заграждане на буквата пред отговора. Броят на верните отговори е указан във всеки въпрос.

I. ТЕСТ

1. Ейбрахам Маслоу предлага йерархична система, в която са включени изброените по-долу потребности. Възстановете йерархичната им подредба, като с № 1 отбележете най-нисшата, а с № 5 – най-висшата потребност.

Потребност от социални контакти и обич	№
Потребност от самоактуализация	№
Физиологични потребности	№
Потребност от безопасност и сигурност	№
Потребност от самооценка и самоуважение	№

2. Проблемът за безсъзнателното в психологията е основен в психологическата теория на (заградете буквата пред единствения верен отговор):

А. Уилям Джеймс; Б. Джон Уотсън; В. Зигмунд Фройд; Г. Карл Юнг.

3. Времето на съхраняване на информацията в кратковременната памет е (един верен отговор):

А. 0,5 до 2 сек.; Б. 60 минути; В. 18 до 20 сек.; Г. 24 часа.

4. Първата в света психологическа лаборатория е създадена (по един верен отговор във всяка колонка):

От:	През:	В град:
А. Аристотел	А. 1904 г.	А. Виена
Б. Зигмунд Фройд	Б. IV в. пр. Хр.	Б. Лайпциг
В. Уилям Джеймс	В. 187 г.	В. Атина
Г. Вилхелм Вунд	Г. 1922 г.	Г. Харвард

5. Известната формула на Уилям Джеймс за самооценката има следния вид (един верен отговор):

А. Самооценката = Претенции/Успех;
Б. Самооценката = Мотиви/Успех;
В. Самооценката = Успех/Претенции;
Г. Самооценката = Претенции/Резултат.

6. Вътрешната локализация на контрола е свързана с търсене на причини за случващото се в нашия живот (един верен отговор):

А. в случайността;
Б. в собствените ни способности и усилия;
В. в обстоятелствата, които определят нашите постъпки;
Г. в отношението на другите хора към нас.

7. В кой отговор (един е верен) са характеристиките на самоактуализиращата се личност, описана от Е. Маслоу:

А. интелигентност, екстравертност, автономност, одобрение на себе си;
Б. интровертност, надареност, амбициозност, честност;
В. спонтанност, отдаденост на проблемите, автономност, чувство за хумор;
Г. добросъвестност, стремеж към себедоказване, реалистично възприемане, стремеж към самоусъвършенстване.

8. В кой от посочените отговори (един е верен) са всички свойства на възприятието:

А. истинност, ясност, емоционалност;
Б. цялостност, предметност, константност;
В. адаптация, неосъзнатост, пристрастност;
Г. „фигура-фон“, продължителност, съзнателност.

9. Кой от следните психолози е създал цялостна теория за когнитивното развитие (един верен отговор):

А. Алфред Адлер; Б. Жан Пиаже;
В. Ерик Ериксън; Г. Карл Роджърс.

10. Две от изброените причини предизвикват конформистко поведение. Посочете верните отговори:

А. отсъствие на експертно знание; Б. повишаване на самооценката;
В. страх от отхвърляне; Г. стремеж към себедоказване.

11. Емпатията е съпреживяване, свързано с (един верен отговор):
 А. чуждата ситуация и състояние; Б. собственото състояние;
 В. вярната оценка на събитията; Г. екстремални ситуации.
12. Кой от следните характеристики са същностни за агресията (три са верните отговори):
 А. поведение; Б. емоционално състояние;
 В. причиняване на вреда; Г. преднамереност.
13. Вероятността човек да се притече на помощ на другия нараства, когато (един верен отговор):
 А. присъстват повече очевидци;
 Б. присъстващите очевидци са непознати;
 В. липсват други очевидци, с които да се раздели отговорността;
 Г. очевидците са значими за мен хора.
14. Кой от следващите психолози има особени заслуги за изследването на малките групи (един верен отговор):
 А. Карин Хорни; Б. Джейкъб Морено;
 В. Александър Лурия; Г. Ханс Айзенк.
15. Мисленето е (два верни отговора):
 А. запазване на по-ранни знания;
 Б. процес на решаване на задачи;
 В. извличане на ново знание по опосредстван логически начин;
 Г. създаване на образи на несъществуващи обекти.
16. Афектите са (един отговор е верен):
 А. продължителни емоционални състояния;
 Б. бурни емоционални състояния;
 В. съзнателно контролирани емоционални състояния;
 Г. предметно ориентирани емоции.
17. Видовете памет биват (два от отговорите са верни):
 А. Според продължителността на съхранение: мигновена (оперативна), кратковременна и дълговременна.
 Б. Според индивидуалните особености на личността: съзнателна, несъзнателна, емоционална, рационална.
 В. Според съдържанието: образна, словесно-логическа, двигателна, емоционална.
 Г. Според практическата целесъобразност: трайна, коректна, оперативна, иконична.
18. Кой от следните емоции подбуждат към агресивни постъпки (три от отговорите са верни):
 А. Гневът; Б. Любопитството; В. Завистта; Г. Страхът.
19. Разбирането в междуличностните отношения се характеризира с (верният отговор е един):
 А. емоционално дистанциране;
 Б. заставане на чуждата гледна точка;
 В. игнориране на чуждите емоции;
 Г. отстояване на собствената гледна точка.
20. Хората, отнасящи се към личностния тип А, са (посочете двата верни отговора):
 А. болезнено амбициозни; Б. самоконтролиращи се;
 В. подредени и организирани; Г. успяващи в начинанията си.

II. ПСИХОЛОГИЧЕСКО ЕСЕ – ПРИМЕРНИ ТЕМИ

1. Може ли психологията да помогне на даден човек да стане по-добър или по-щастлив?
2. С какво общуването с другите хора може да обогати или да ограби човека?